

Financieel toezicht

Raadscommissie Rotterdam 19 november 2024

Erik Oevering & André Hoek
Financieel toezicht provincie Zuid-Holland



Onderwerpen

Financieel toezicht

- Waarom financieel toezicht
- Hoe doen we dat?
- Structureel en reëel resultaat
- Loon- en prijsstijgingen
- Financiële positie
- Wat zie je van ons?
- Relatie met andere actoren
- Algemene landelijke ontwikkelingen



Waarom financieel toezicht?

- Wettelijke taak van de provincie Artikel 203 Gemeentewet
- Voorkomen dat een gemeente niet meer in staat is financiële problemen zelf op te lossen, voorkomen beroep op algemene middelen Artikel 12 Financiële-verhoudingswet
- Bevorderen van een gezonde financiële huishouding
- Bieden van meerwaarde aan de kwaliteit van het openbaar bestuur
- Complementair aan de kaderstellende en controlerende rol van de raad (horizontaal en verticaal toezicht)



Hoe doe we dat?

- Toezichtregime op basis van het structureel en reëel resultaat
 - **Repressief:** SRE in begrotingsjaar of aannemelijk dat dit in het laatste jaar van de meerjarenraming wordt hersteld.
 - **Preventief:**
 - **Termijn:** jaarstukken of begroting niet op tijd ingediend
 - **Financiën:** geen SRE in begrotingsjaar of aannemelijk dat dit in het laatste jaar van de meerjarenraming wordt hersteld.
- Uniform – Gemeenschappelijke toezichtkader (GTK)
- Risicogericht – aandacht naar de meer risicovollere gemeenten
- Kennisdelen – ambtelijke Focus op Financiën bijeenkomsten, gezamenlijke taakveldanalyses en delen best practices

Structureel en reëel resultaat

- De structurele lasten worden gedekt door structurele baten en de ramingen zijn reëel
- Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is leidend
 - Structureel: in principe keren alle lasten en baten jaarlijks terug en zijn daarmee naar aard structureel. “*Structureel, tenzij...*”
 - Incidenteel: uitzondering zijn tijdelijke posten met een *onvoorwaardelijke einddatum*. Deze komen terug op het *overzicht van incidentele baten en lasten* en moet je in de toelichting onderbouwen.
- Reservemutaties zijn in principe incidenteel tenzij ter dekking van kapitaallasten of inzet surplus AR (*overzicht structurele reservemutaties*)



Structureel en reëel resultaat

- De structurele lasten worden gedekt door structurele baten en de ramingen zijn reëel
- Reëel betekent:
 - inclusief nieuw beleid
 - gebaseerd op actuele onderhoudsplannen
 - inclusief volumeontwikkeling sociaal domein
 - dat eventuele bezuinigingen voorzien zijn van concrete maatregelen en de besparingen voldoende zijn onderbouwd
 - voldoende rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen



Loon- en prijsstijgingen

- Koopkrachtbehoud, een euro nu is niet evenveel waard als een euro over tien jaar!
- Twee systematieken: constante (prijspeil basisjaar) en lopende prijzen (prijspeil lopende jaar)
- Beide systematieken komen voor en beide hebben voor- en nadelen
- Algemene uitkering wordt op basis van lopende prijzen geraamd en daarin is compensatie voor loon- en prijsstijgingen opgenomen
- Ons kader is dat deze compensatie gebruikt moet worden om je lasten te indexeren
- Indexeer je onvoldoende dan moet je dit kunnen onderbouwen anders zien we dit als een onrealistische bezuiniging!



Financiële positie

- Wettelijke criterium, structureel en reëel resultaat, is gericht op de exploitatie
- Maar de financiële positie is belangrijk en beïnvloedt de exploitatie en de flexibiliteit daarvan.
 - Reserves:
 - Algemene reserve: afdekken risico's, opvangen tekorten en inzetten surplus AR
 - Bestemmingsreserve: specifieke bestemming zoals dekking van kapitaallasten.
 - Schulden: leiden tot rentelasten en die maken je begroting inflexibeler

Financiële positie

- We hebben geen kaders vanuit de provincie, wel signalering (op basis van de financiële kengetallen en normering weerstandsratio).

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote	11,7	22,4	34,4	44,8	54,7	57,3	55,6
Netto schuldquote (gecorrigeerd)	9,6	20,1	32,8	43,3	53,4	56	54,4
Solvabiliteit	64	57,8	51,4	45	42,8	43,5	45,7
Grondexploitatie	-3	-3	-4,2	-3,9	-3,5	-3,4	-4,7
Structurele exploitatieruimte	1,7	-0,4	0,3	-1,8	0,9	2,6	3,5
Belastingcapaciteit	101	101	108	109			
Weerstandsvermogen	1,51	0,63	1,74	0,8	1,02	1,15	1,4

Wat zie je van ons?

- Ambtelijke overleggen
- Ambtelijke bijeenkomsten 'Focus op Financiën'
- Brieven naar de raad (en afschrift college):
 - Tussenbericht met aandachtspunten voor de begroting op basis van de kadernota/jaarrekening.
 - begrotingsbrief met daarin het besluit voor het toezichtregime.
- Jaarverslag Financieel toezicht
- Eventueel gezamenlijke taakveldanalyse
- Bestuurlijk overleg bij preventief toezicht



Algemene landelijke ontwikkelingen

- Hoge inflatie plus de compensatie daarvan via AU
- Blijvende kostenstijging sociaal domein
- Ravijnjaar 2026
- Hoeveelheid SPUKs (specifieke uitkeringen)
- Grote maatschappelijke opgaven
- Personeelstekort/realisatiekracht



Relatie andere actoren

- Gemeenteraad – primair verantwoordelijk voor SRE (horizontaal toezicht).
- Ondersteund bij zijn controlerende taak door:
 - Rekenkamer – Onderzoek naar handelen college op specifieke onderwerpen.
 - Accountant – getrouwheidsoordeel financiën.
- VNG – belangenorganisatie en kennisplatform.
- Adviesbureaus – externe hulp voor specifieke vraagstukken.
- BZK – Systeemverantwoordelijke en medefondsbeheerder.
- Financieel toezicht – verticaal toezicht.



Tot slot

Vragen?

